

Nacionalne konsultacije s mladima o inicijativi REKOM

Beograd, Srbija

16. april 2009.

Konsultacije je organizovala nevladina organizacija *Fraktal*. Učesnici (31) – studenti i srednjoškcolci – aktivisti Fraktala, Građanskih inicijativa i Inicijative mladih za ljudska prava, raspravljali su u okviru četiri radne grupe, koje su formirale zajedničke predloge, zaključke i preporuke. Uvodničari su bili Shukrije Gashi (Partners Kosova-Center for Conflict Management, Kosovo), Andrej Nosov (Inicijativa mladih za ljudska prava, Srbija) i Filip Pavlović (Fraktal, Srbija).

Učesnici konsultacija podržali su osnivanje REKOM. Studenti, srednjoškcolci i (naročito mladi) aktivisti nevladinih organizacija treba da imaju aktivnu ulogu u zagovaranju osnivanja REKOM-a, i da pomognu u provođenju različitih aktivnosti komisije.

Smatramo da je ova inicijativa izuzetno bitna i zato ćemo se mi maksimalno potruditi kao organizacija i kao pojedinci koji su okupljeni oko organizacije da damo svoj doprinos u realizaciji i u postizanju konkretnih rezultata i uspešnosti inicijative. U tom smislu možete apsolutno računati na nas. (Srđan Vezmar, Program za dijalog mladih, Srbija, Nacionalne konsultacije s mladima, Beograd, Srbija, 16. april 2009.)

REKOM treba da spreči dalje poricanje zločina i manipulacije žrtvama, i da reši problem nestalih.

Želimo da postignemo, tj. da sprečimo poricanja zločina koji treba da budu priznati da su se desili, treba da se prizna postojanje povreda ljudskih prava tokom prethodnih godina, želimo da sprečimo manipulisanja brojevima žrtvava, želimo da rešimo sudbinu nestalih, dakle, preko šesnaest hiljada ljudi o kojima se ne zna da li su živi ili nisu, dakle, želimo to da saznamo (Radna grupa Maroko, Nacionalne konsultacije s mladima, 16.04.2009. Beograd, Srbija)

REKOM će doprineti uspostavljanju saradnje i prijateljstva između mladih u regiji i vraćanju poverenja u institucije država.

Želimo da uspostavimo saradnju i prijateljstvo između mladih iz svih ovih, dakle, sedam država, iz svih ovih regiona putem, recimo, kulturne razmene, studijskih putovanja, razmene studenata, razmene učenika, želimo da uspostavimo kulturu vladavine prava i što je povezano sa tim demokratizaciju države, dakle, volje poštovanja zakona, veća uključenost ljudi, naroda u političke procese. (Radna grupa Maroko, Nacionalne konsultacije s mladima, Beograd, Srbija, 16. april 2009.)

Za promociju REKOM-a koristiti ulične akcije, medijsku kampanju i uključiti javne ličnosti.

Za dizanje opšte svesti su takođe neophodni mediji i veoma organizovane, čak i agresivne medijske kampanje. (Radna grupa Maroko, Nacionalne konsultacije s mladima, 16.04.2009. Beograd, Srbija)

Medijske ličnosti, takođe, zašto da ne, videli smo da Amerikanci imaju veoma jaku tu kampanju po pitanju podrške kandidatima od strane medijskih ličnosti, to bi sigurno imalo dobar odziv. (Radna grupa Maroko, Nacionalne konsultacije s mladima, Beograd, Srbija, 16. april 2009.)

Treba organizovati kampanje za mobilizaciju mladih kroz medijske kampanje i ulične akcije. U medijske kampanje treba uključiti mlade, aktivne i poznate ličnosti koji će promovisati uopšte šta je to REKOM i zašto je REKOM važan. Takođe, treba organizovati TV diskusije, debate ili gostovanja mladih u TV emisijama. (Radna grupa Peru, Nacionalne konsultacije s mladima, Beograd, Srbija, 16. april 2009.)

Za jačanje podrške osnivanju REKOM-a koristiti vršnjačku edukaciju: aktivnosti omladinskih organizacija, grupe na internetu, muziku, strip, film.

Ono što se zove face to face pristup, vršnjačka edukacija. Bilo je predloga na razgovoru u okviru naše grupe, recimo, postoje javni, edukativni časovi koji bi se izvodili u školama. Da li bi to dobilo podršku ili ne, nije bitno, ali to jeste jedan od načina. (...) Svi ostali pristupi reklamiranja, znači, internet, facebook, myspace, forum. (Radna grupa Maroko, Nacionalne konsultacije s mladima, Beograd, Srbija, 16. april 2009.)

Zatim, angažovati mlade koji će raditi na prikupljanju potpisa. To možemo i mi sami, učesnici konsultacija u REKOM da pričamo svojim prijateljima face to face, da govorimo gde smo mi to bili, šta smo radili, na taj način podstaknemo i njih da se uključe u prikupljanje potpisa. Takođe je jako važno uključiti u rad studentske i omladinske organizacije, recimo, omladinske organizacije kao što su Kancelarije za mlade kojih ima sve veći i veći broj u celoj Srbiji. (Radna grupa Peru, Nacionalne konsultacije s mladima, 16.04.2009. Beograd, Srbija, 16. april 2009.)

Učesnici predlažu osnivanje Foruma mladih za zagovaranje REKOM-a.

U okviru ove Koalicije bilo dobro formirati jedan poseban forum mladih koji će svojim aktivnostima pratiti aktivnosti komisije. (Radna grupa Južna Afrika, Nacionalne konsultacije s mladima, Beograd, Srbija, 16. april 2009.)

Organizovati regionalnu konsultaciju mladih koja će sumirati predloge sa nacionalnih konsultacija.

Imamo predlog da se nakon ovih regionalnih i lokalnih konsultacija s mladima organizuje jedna konferencija koja će okupiti sve učesnike dotadašnjih konsultacija gde bi se usvojili jedinstveni predlozi. Dakle, pokušali bi da sumiramo sve predloge sa ovih lokalnih i regionalnih konsultacija mladih i da onda pokušamo da usvojimo, dakle, jednu listu jedinstvenih predloga grupe mladih (Radna grupa Južna Afrika, Nacionalne konsultacije s mladima, Beograd, Srbija, 16. april 2008.)

Organizacije za ljudska prava, pravnici, psiholozi, socijalni radnici, pripadnici verskih zajednica i mladi treba da su uključeni u aktivnosti REKOM-a.

Dakle, mi se nismo bavili time koliko bi REKOM trebalo da ima članova i samim načinom izbora članova, već u stvari ko to treba da učestvuje u radu. Dakle, mladi, studenti, aktivisti nevladinih organizacija, zatim predstavnici nevladinih organizacija koji se bave ljudskim pravima, kao ljudi koji imaju dosta iskustva u radu sa manjinskim grupama i koje se ustvari bave ljudskim pravima. Zatim, jako je važno uključiti stručnjake pravnike, psihologe i sociologe. Zatim, takođe smo razgovarali o važnosti uključivanja crkve, odnosno, predstavnika religijskih zajednica. Njihov uticaj bi trebalo ograničiti, strogo kontrolisati i možda ih ne bi trebalo uključivati u rad same komisije, već prosto uključiti ih tokom konsultacija. (Radna grupa Peru, Nacionalne konsultacije s mladima, Beograd, Srbija, 16.april 2008.)

Uključiti verske zajednice u program podrške žrtava.

Prilikom saslušanja žrtava znamo da na Balkanu postoji veliki broj tih ruralnih krajeva, i ljudi koji tamo žive obično imaju možda niži stepen obrazovanja U tim krajevima crkva ima veliki uticaj na te ljude i mislim da bi te žrtve imale dosta poverenja upravo u crkvu i da bi predstavnici religijskih zajednica mogli da podstaknu te žrtve da izađu i govore o, da govore šta se njima desilo.” (Radna grupa Peru, Nacionalne konsultacije s mladima, Beograd, Srbija, 16.april 2008.)

REKOM treba da čini sedam članova, po jedan član iz svake države. Izbor članova treba da potvrde nacionalni parlamenti.

Jedan od predloga jeste da komisija broji sedam članova komisije na osnovu broja zemalja koje će ova komisija pokrivati. (...) Na parlamentima zemalja regiona bilo bi zadatak da potvrde imenovanje tih lica, dakle, da u skladu sa određenim procedurama u skupštini potvrde njihov izbor i smatramo da bi na taj način imali, dali dodatnu snagu celom ovom procesu (Radna grupa Južna Afrika, Nacionalne konsultacije s mladima, 16.04.2009. Beograd, Srbija, 16.april 2008.)

Treba da se utvrdi kriterijum za izbor članova koji će biti univerzalan za sve države s tim što će svaka država imati pravo da odabere članove komisije (Radna grupa Maroko, Nacionalne konsultacije s mladima, Beograd, Srbija, 16.april 2008.)

Članovi Komisije treba da budu nestranačke ličnosti koje imaju kredibilitet i poverenje u celoj regiji.

Najvažniji su kredibilitet, poverenje i neutralnost. Dakle, treba izabrati osobe u regionu koje, kojima bi ljudi mogli da veruju i u koje ljudi imaju poverenja. To bi morale biti neke ličnosti koje... kako da kažem... nisu... nemaju neke... kako da se izrazim... ne vlada neko negativno mišljenje o njima i koji nisu uključeni... koji su nestranačke ličnosti... i naravno, nikad ne može biti jedna osoba savršena (Radna grupa Peru, Nacionalne konsultacije s mladima, Beograd, Srbija, 16.april 2008.)

Izaberite jednog predstavnika iz Srbije, pa će da ga voli i region, a mi nećemo da ga volimo. Iz tog razloga smatramo da treba da budu neki akademski građani, ljudi koji su novi na toj nekoj sceni, da nisu do sada bili iskompromitovan. (Radna grupa Argentina, Nacionalne konsultacije s mladima, Beograd, Srbija, 16.april 2008.)

Mandat REKOM-a treba da obuhvati period od 1991. do 2008. godine, kada je proglašenjem nezavisnosti Kosova završena dezintegracija bivše SFRJ.

Taj period koji će komisija obuhvatiti, treba da bude od 1991. godine, dakle, odvajanjem, početkom... proglašenjem nezavisnosti Slovenije, pa do 2008. godine, proglašenjem nezavisnosti Kosova. Dakle, mi smatramo da se u tom vremenskom periodu, u principu, desilo najviše stvari koje treba da se tiču rada buduće komisije (Radna grupa Južna Afrika, Nacionalne konsultacije s mladima, Beograd, Srbija, 16.april 2008.)

REKOM treba da bude fokusiran na ustanovljenje činjenica, koje doprinose razjašnjenju zašto su se zločini dogodili.

Treba utvrditi objektivne činjenice o ratnim zločinima i odgovornosti počinitelaca, uključujući odgovornost međunarodne zajednice. Dakle, vrlo objektivno posmatrati kolika je uloga svih etničkih grupa koje su tu učestvovala i uloga međunarodne zajednice u sprečavanju ili u podržavanju tih konflikata (Radna grupa Maroko, Nacionalne konsultacije s mladima, Beograd, Srbija, 16.april 2008.)

Komisija ne bi trebalo da se bavi ustvari uzrocima nekih događajima, već više činjenicama, jer upravo su činjenice najvažnije, a kada znamo činjenice onda možemo i sami već da dođemo do nekih zaključaka i da uvidimo ustvari zašto se nešto dogodilo. (Radna grupa Peru, Nacionalne konsultacije s mladima, Beograd, Srbija, 16.april 2008.)

Neophodan je program zaštite žrtava i svedoka, koji omogućuje zaštitu identiteta.

Trebalo bi organizovati javna svedočenja uz eventualnu zaštitu identiteta, dakle, svedoci koji ne žele da otkriju svoj identitet bi trebalo da imaju mogućnost da njihov identitet bude zaštićen (Radna grupa Maroko, Nacionalne konsultacije s mladima, Beograd, Srbija, 16.april 2008.)

REKOM treba da ustanovi Dan sećanja na sve žrtve i da inicira da se na svakom mestu stradanja postavi spomenik sa imenima žrtava.

[potreban je] Zajednički dan sećanja za sve žrtve, nevezano za državu. To bi trebalo da bude neki neutralan datum, recimo, datum osnivanja REKOM ili neki sasvim drugi datum. Trebalo bi postaviti spomenike na mestima stradanja, na tim spomenicima trebalo bi napisati imena žrtava (Radna grupa Maroko, Nacionalne konsultacije s mladima, 16.04.2009. Beograd, Srbija)

Uspostaviti zajednički, međudržavni fond za stipendije deci stradalih i nestalih.

Osnivanje zajedničkog regionalnog fonda za stipendiranje mladih bi bio dobra ideja. Problem u našem regionu je to što države nemaju dovoljno novca za tako nešto, ali trebalo bi uz pomoć ljudi dobre volje, nekih donacija, čak i pomoći Evropske unije da se takav neki fond napravi kako bi se finansijski pomogli žrtve i njihove porodice (Radna grupa Maroko, Nacionalne konsultacije s mladima, Beograd, Srbija, 16.april 2008.)